

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a Tettekre Kész Magyar Rendőrség Szakszervezete ... jogtanácsos által képviselt I. rendű és II. rendű felpereseknek a dr. Galbavy Magdolna ügyvéd által képviselt alperes ellen különleges bevetési pótlék vagy megbízási díj iránt a Pécsi Munkaügyi Bíróság előtt 2.M.999/2009. szám alatt megindított és másodfokon a Baranya Megyei Bíróság 1.Mf.20.380/2010/5. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen az alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Baranya Megyei Bíróság 1.Mf.20.380/2010/5. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, a Pécsi Munkaügyi Bíróság 2.M.999/2009/11. számú ítéletét megváltoztatja, és a felperesek megbízási díj iránti teljes keresetét elutasítja, a felpereseket elsőfokú perköltség megfizetésére kötelező rendelkezését helybenhagyja. Ezt meghaladóan a munkaügyi bíróság ítéletét nem érinti.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 nap alatt fizessenek meg az alperesnek egyenként 15.000-15.000 (Tizenötezer-Tizenötezer) forint együttes másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az állam javára - felhívásra - az I. rendű felperes 44.200 (Negyvennégyezer-kettőszáz) forint, a II. rendű felperes 44.400 (Negyvennégyezer-négyszáz) forint együttes első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s :

A rendőr főtörzsőrmester rendfokozatú felperesek hivatásos szolgálati viszonyban álltak az alperessel. A P.- Rendőrkapitányság K. R. ... Alosztály állományában körzeti megbízottként teljesítettek szolgálatot. 2006. szeptembertől tagjai voltak az alperes rendőr-főkapitányság ideiglenes Csapatszolgálati Századának. E században teljesített szolgálatukra tekintettel

keresetükben elsődlegesen 100%-os mértékű különleges bevetési pótlékra való jogosultságuk megállapítását, vagy az illetményalap 100%-ának megfelelő mértékű megbízási díj megfizetésére kérték az alperest kötelezni.

A Pécsi Munkaügyi Bíróság 2.M.999/2009/11. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy megbízási díj jogcímén fizessen meg az I. rendű felperesnek 245.675 forintot, míg a II. rendű felperesnek 246.600 forintot és annak törvényes kamatát. Ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasította. A felpereseket kötelezte egyenként 20.000 forint (rész)perköltség megfizetésére az alperes részére.

A megállapított tényállás szerint a csapatszolgálati századokat 1998-ban állították fel az országos rendőrfőkapitánynak a Magyar Köztársaság Rendőrségének Csapaterős Szolgálati Szabályzata kiadásáról szóló 11/1998.(VI.23.) ORFK utasítása (Csapatszolgálati Szabályzat) alapján a 4/1998.(VII.31.) ORFK együttes intézkedéssel.

A csapatszolgálati századok a megyei rendőr-főkapitányságok illetékeségi területén működő helyi rendőrkapitányságok hivatásos állománya közül önként vagy felhívásra jelentkezőkből állnak. Amennyiben a felmerült rendőri feladat a személyi állomány összevonása és kötelékbe szerzése útján - csapaterő alkalmazásával - biztosítható, a csapatszolgálati század biztosítja szükség szerint a feladat végrehajtását. A felperesek így a század állandó tagjaként csak alkalmanként kerültek behívásra, igénybevételekre, illetve bevetésre.

Az I. rendű felperes 2006. szeptemberben 6 nap, októberben 11 nap, novemberben 3 nap, 2007. február és márciusban 3-3 nap, 2008. márciusban 3 nap, míg szeptember és október hónapban 3-3 nap, 2009. márciusban 6 nap, áprilisban 3 nap és július-augusztusban 1-1 nap volt csapaterős szolgálatra berendelve.

A II. rendű felperes 2006. szeptemberben 9 nap, októberben 3 nap, 2007. február és márciusban 3-3 nap, 2008. márciusban, illetve szeptember és október hónapokban 3-3 nap, míg 2009. márciusban 6 nap, áprilisban 3 nap, júliusban 4 nap, augusztusban 2 nap, szeptemberben 3 nap volt csapaterős szolgálatra berendelve.

Ezen túlmenően 2006-ban az I. rendű felperes 4 nap, 2007. októberben pedig 2 nap, míg a II. rendű felperes 2007. októberben 2 nap volt P.-n az alperesi objektumban készségben.

A munkaügyi bíróság a felperesek - felülvizsgálati eljárás tárgyát nem képező - különleges bevetési pótlék iránti igényét nem találta alaposnak.

A felperesek megbízási díj iránti igénye körében ítélete indokolásában kifejtette, hogy a csapaterős szolgálat önálló beosztásnak nem minősül, a csapaterős tevékenységet a tagok a

kinevezés szerinti beosztásuk mellett, ideiglenes jelleggel, külön elrendelés alapján látták el. A csapatszolgálat körébe tartozó speciális feladatok nem tartoztak a felperesek körzeti megbízotti munkaköri feladatai közé ezért jogi álláspontja szerint - minthogy a felperesek a csapatszolgálati feladatokat többletszolgálatként az eredeti beosztásuk ellátása mellett végezték - a keresetük megalapozott a Hszt. 50.§ (4) bekezdése alapján az illetményalap 50%-ának megfelelő díjazás tekintetében.

A munkaügyi bíróság ítélete ellen az alperes fellebbezett, míg a felperesek csatlakozó fellebbezésükben kizárólag a perköltségben való marasztalásukat sérelmezték.

A Baranya Megyei Bíróság 1.Mf.20.380/2010/5. számú ítéletében a munkaügyi bíróság ítéletét a per főtárgyára vonatkozó fellebbezett részében helyes indokainál fogva a Pp. 253.§ (2) bekezdése és a Pp. 254.§ (3) bekezdése alapján helybenhagyta. A perköltség viselésére vonatkozóan megváltoztatta, mellőzte a felperesek marasztalását és úgy rendelkezett, hogy a felek az elsőfokú eljárásban felmerült költségeiket maguk viselik.

A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben annak hatályon kívül helyezését és a felperes keresetének elutasítását kérte.

Arra hivatkozott, hogy a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvényben (Rtv.) és a Rendőrség Szolgálati Szabályzatában szabályozott feladatok valamennyi rendőrre kiterjednek. A csapaterő alkalmazása esetén a főkapitányság a személyi állományt összevonja és kötelékbe szervezi, egyszemélyi parancsnoki vezetés alá helyezi. Így egy sajátos taktikai szabályok alkalmazása útján biztosítja a feladat végrehajtását. A felperesek a csapaterő alkalmazásával ezért egy törvényen alapuló kényszerítőeszközt használtak, ami kényszerítőeszköz alkalmazásáért álláspontja szerint külön díjazás nem jár, mint ahogy nem kap megbízási díjat a rendőr a testi kényszer, a bilincs és a lőfegyverhasználatáért sem.

Az alperes azzal is érvelt, hogy minden esetben, amikor túlszolgálatban csapaterőt alkalmaztak kényszerítő eszközként, a felperesek túlóra vagy készenlét címén díjazásban részesültek. Minthogy nem végeztek feladatkörükön kívüli tevékenységet, egy elvégzett többletmunkáért két díjazásra nem lehetnek jogosultak. Az alperes azt is hangsúlyozta, hogy a felperesek nem hajtottak végre kényszerintézkedéses feladatot minden egyes igazolt napon, mert voltak olyan esetek, amikor csak készenlétben várakoztak. Ezen esetekben az eljáró bíróság által megállapított „megbízás” semmiképp sem értelmezhető, hiszen a felperesek feladatkörébe nem tartozó tevékenységet nem végeztek, mint ahogy az oktatásokon való részvétel során sem, mert az a Hszt. 68.§-a és a Szolgálati

Szabályzat 113.§-a szerint is valamennyi rendőr számára kötelező. A felperesek munkaköri leírásában szerepel általánosságban a közrend, közbiztonság fenntartása és védelme. A munkaköri leírás azt taxatívénem sorolja fel, hogy milyen kényszerintézkedéseket kell alkalmazniuk, mert ezt a jogszabály mondja ki.

A felperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérték.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274.§ (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem a következők szerint alapos.

Az Rtv. 1. § (1) bekezdése értelmében a Magyar Köztársaság Rendőrségének feladata a közbiztonság és a belső rend védelme. A 11.§ (1) bekezdése szerint pedig a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előljárója utasításainak - az e törvényben foglaltak figyelembevételével - engedelmeskedni, a közbiztonságot és a belső rendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

A csapaterő alkalmazása az Rtv. 58. §-a, a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 3/1995.(III.1.) BM rendelet 67. §-a, illetve a 2008. január 1-től hatályos 62/2007.(XII.23.) IRM rendelet 73. §-a szerint nem az általános rendőri feladattól eltérő szolgálati feladat, hanem annak teljesítése során meghatározott esetben alkalmazható kényszerítő eszköz (ugyanúgy, mint például a testi kényszer, a bilincs, a szolgálati kutya alkalmazása, útzár, a lőfegyver használat, a tömegoszlatás stb.). Csapaterő alkalmazása esetén a rendőrség a személyi állomány összevonása és kötelékbe szervezése, ennek egyszemélyi parancsnoki vezetés alá helyezése, továbbá sajátos taktikai szabályok alkalmazása útján biztosítja a feladat végrehajtását. Az Rtv. 58. §-ához fűzött miniszteri indokolás szerint „a tömeggel, csoporttal szemben az egyéni fellépés hatástalan, sőt kisebb rendőri erő is tehetetlen lehet, ezért, ha a közbiztonság védelme másként nem biztosítható, a rendőrség csapaterőben lép fel. Bizonyos rendőri feladatok teljesítése csapaterő alkalmazása nélkül nem képzelhető el, így különösen a nagy területen történő helyszínbiztosítás, eltévedt gyermek felkutatása, rendezvénybiztosítás stb. A csapaterőben történő fellépés sajátos vonása, hogy a rendőr nem egyéni elhatározás, hanem a parancsnoki utasítás szerint jár el, amely meghatározza az intézkedés típusát és az alkalmazható kényszerítő eszközök körét”. A csapaterő alkalmazásának lényege tehát, hogy a rendőri állomány együttesen lép fel. Ennek sajátos szolgálati formájaként kerültek létrehozásra a csapatszolgálati századok. A csapatszolgálati feladat azoknak a rendőrség hatáskörébe tartozó

bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatoknak vagy egyes eljárási cselekményeknek az összefoglaló megnevezése, amelyek a személyi állomány összevonását, kötelékbe szervezését, egyszemélyi parancsnoki vezetés alá helyezését és sajátos eljárások alkalmazását teszi szükségessé (Csapatszolgálati Szabályzat 2. pont).

Az előbbiekre figyelemmel kellett a felperesek keresete folytán az eljárt bíróságoknak abban a kérdésben állást foglalni, hogy a felperesek csapatszolgálati század tagjaként teljesített esetenkénti szolgálata megalapozza-e a megbízási díj iránti igényüket.

A Legfelsőbb Bíróság az eljárt bíróságok által levont jogkövetkeztetéssel nem értett egyet.

A század tagjaként a felperesek azt vállalták, hogy amikor szükséges az együttes rendőri erő fellépése, abban a kötelék szervezett tagjaként részt vesznek, biztosítva a csapaterő, mint rendőrségi kényszerítő eszköz alkalmazásának lehetőségét. Következésképp a kényszerítő eszköz alkalmazása nem minősül beosztástól eltérő feladatnak. A Rendőrség Szolgálati Szabályzata szerint a rendőr szolgálata jogszerű teljesítésekor köteles intézkedéseinek érvényt szerezni, ennek érdekében előzetes figyelmeztetés után az arányosság elveinek figyelembevételével joga van kényszerítő eszközök alkalmazására (BM rendelet 51. § (1) bekezdés, IRM rendelet 57. § (1) bekezdés). Minthogy e kényszerítő eszköz, sajátos rendőrségi fellépési forma alkalmazásának szükségessége csak eseti jelleggel, alkalmanként merült fel, és jórészt meghatározott, előre ismert, ezért tervezhető rendezvényekhez, tömegjelenléthez kapcsolódóan, minden alapot nélkülöző, folyamatos készenléti állapotra, rendelkezésre állásra vonatkozó felperesi érvelés különös tekintettel arra, hogy a felperesek körzeti megbízottként teljesítettek szolgálatot.

Megállapíthatóan tehát a felperesek a század állandó, kötelékbe szervezeten szervezhető tagjaként csak esetenként, átlagban havi egy-két nap kerültek berendelésre, illetve igénybevételre. Több olyan egymást követő hónap is volt, amikor a század tagjaként nem kellett szolgálatot teljesíteniük. Az a körülmény, hogy az igénybevételükkor a szolgálati beosztásuk teljesítése során nem rendszeresített felszerelést viseltek, és a csapaterő alkalmazását illetően éves szinten átlagban 3x8 óra képzésben részesültek, pótlékra jogosító feltételként, illetve a beosztás szerinti feladatokat meghaladó többletszolgálatként nem értékelhető.

A szolgálati viszony a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (Hszt.) 3. § (1) bekezdése értelmében az állam és a hivatásos

állomány tagja között létrejött különleges közszolgálati jogviszony. A felpereseknek a szolgálatteljesítés során nemcsak a munkaköri leírások szerint, hanem a munkáltató rendelkezése alapján a beosztáshoz tartozó, de a munkaköri leírásban konkrétan nem nevesített feladatokat is végre kellett hajtaniuk (Hszt. 3. § (2) bekezdés, Hszt. 68. § (1) bekezdés a) pont, Hszt. 69. § (1) bekezdés). A felpereseknek a munkaköri leírásban foglaltakon túlmenően ezért el kellett látniuk azokat a szolgálati feladatokat is, amelyeket a rendőri szervekre kötelezően alkalmazandó jogszabályok és utasítások meghatároznak.

Előbbiekből következően a perbeli esetben a Hszt. 50. §-a szerinti megbízás szabályai nem állnak fenn, mert a felpereseket ideiglenesen megüresedett szolgálati beosztás ellátásával, a szolgálati beosztás ellátásában tartósan akadályozott személy helyettesítésével, továbbá a hivatásos állomány tagjának szolgálati beosztásához nem tartozó feladatkör ellátásával nem bízták meg. A csapaterő alkalmazására nem az eredeti beosztásoktól függetlenül, annak ellátása mellett, hanem annak részeként, a rendőrség személyi állománya szervezett összevonásának következményeként valósult meg.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, a munkaügyi bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperesek megbízási díj iránti teljes keresetét elutasította, a felpereseket elsőfokú perköltség megfizetésére kötelező rendelkezését helybenhagyta. Ezt meghaladóan - különleges bevetési pótlék, az illetményalap 50%-át meghaladó mértékű megbízási díj iránti keresetet elutasító, fellebbezéssel nem támadott rendelkezését - nem érintette.

A pervesztes felpereseket kötelezte a Pp. 78.§ (1) bekezdésének alkalmazásával az alperes együttes másodfokú és felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére, míg a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján együttes első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére a 73/2009. (XII.22.) IM rendelet 7.§ (1) bekezdésére is figyelemmel. Ennek mértékét az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 42.§ (1) bekezdés a) pontja, 46.§ (1) bekezdése és a felülvizsgálati eljárásban irányadó illetékfizetési kötelezettség Itv. 50.§ (1) bekezdésében meghatározott minimuma alapján állapította meg.

Budapest, 2011. január 19.

Dr. Tálné dr. Molnár Erika a tanács elnöke, Dr. Stark Marianna s.k. előadó bíró, Dr. Földényi Gyuláné s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bíróági tisztviselő